

Sunnuntai 6.7.2013
Iltaseurat 18:30
Urpo Karjalainen

Mihin Norja päättyy?

”Olemmeko matkalla kohti kirkkautta tiellä, jonka varrella kasvaa villedä lupiineja?”

Kesäkuun alun kalastusretki, viisi miestä, kaksi autoa, - saaliskaloja kahta useampia - Norjan Atlantin rannikolle Säteriin päättyi noin 20 tunnin autoiluun. Matka kulki Keski-Norjasta Atlantin rannikolta ylös vuorimaan poikki ja sitten tyhjän Ruotsin läpi Haaparannan kautta entisen Oulun läänin alueelle Vaalan Väätäjänniemelle, noin 150 km päähän täältä koillisensuuntaan. Teppo Nuorvan kanssa muodostimme autokunnan. Puuduttavan automatkan yksi olemuksellinen kysymys kiteytyi seuraavasti: Mihin Norja päättyy? Vastaus kuului: Norja päättyy siihen, kun lupiinit valtaavat maan.

Lupiinien urakka näytti toivottomalta. Norjaa oli liian paljon. Se ei ollut päättymässä. Ehkä kuljimme matkallemme kohti kirkkautta tiellä, jonka varrella kasvoi villedä lupiineja, J. Karjalaisen lyriikkaa tavoitellen.

Herättäjäjuhlien lauantai on kulumassa iltaan. Oma mieli palaa kesäkuun lopussa Aholansaassa vietettyihin kahteen rippileiriviikkoon. Tarinat olivat monet, lujat ja koetellut. Otetaan esiin vaikka kertomus paratiisin puista. Elämän puun ja hyvän pahan tiedon puun välissä kohti kirkkautta kurrottivat villit lupiinit. Myös täällä herättäjäjuhlakentällä palautamme mieliin, että paratiisissa vain ensimmäinen synti tehtiin Jumalaa vastaan. Tämä jäikin pysyväksi tilaksi ennen kuin mikään ehti alkaakaan. Siis vain ensimmäinen synti eli lankeemus oli synti Jumalaa vastaan. Kaikki muu oli ja on, ja on tulevaisuudessakin rikkomusta toista ihmistä vastaan. Tämän vuoksi ihmisten väliseen sopimiseen ei tule kutsua Jumalaa sovitusvälineeksi, Jumalaa ei tule vaivata. Ihmisten täytyy tulla keskenään toimeen. Kysymme, loppuiko aito, todellinen ihmisyyssyntyinlankeemukseen? Tutkimme tätä aihetta hienovaraisella perehtymisellä siihen, mihin historiallisesti ottaen liittyy Herättäjä-Yhdistyksen nuorisotyön juhluvuoden tunnus: Katso ihmistä! Millaista, tai ketä ihmistä me tällä majesteetillisella ilmaisulla tarkoitamme?

Evankeliumikirjoittajien mukaan roomalaiset sotilaat ruoskivat Jeesuksen, pukivat hänet purppuraviittaaan ja laittoivat orjantappurakruunun hänen päähänsä, ja pilkkasivat häntä juutalaisten kuninkaana. Tämän jälkeen maaherra Pontius Pilatus toi hänet näytteille kansanjohtajien eteen: juutalaisen temppeilylhäisön ja muiden tilanteen seuraajien tuli varmasti tietää, että tässä on nyt kuningas. ”Katso ihmistä!” Pilatuksen pilkkahuuto toistaa sen häpäisyn julmaan leikkiin kuuluvan keskeisen piirteen, että kaikkien on tunnistettava kuningas. Kaikkien on ymmärrettävä, kuinka naurettava, kuinka ala-arvoinen ja kuinka halveksittava tuo kuninkaallisiin puettu hävettävä henkilö on, ja vielä enemmän: kuinka surkeita ovat kaikki ne, jotka tuollaista pitävät kuninkaanaan. Kyse on alun alkaen julmasta pilkkanäytelmästä, joka toistaa ennakoitua käsikirjoitusta.

Näin on pääteltävä seuraavista syistä. Antiikin teksteistä on löydetty riittävästi rinnakkais esimerkkejä joiden perusteella voidaan luotettavasti ajatella, että tällainen väärän, tai valhekuninkaan häpäisy oli ainakin jossakin määrin tapana noihin aikoihin. Keskeinen tunnus

näissä julmissa rituaaleissa liittyi nimenomaan henkilön osoittamiseen: julkisen häpäisyn, kidutuksen ja pilkan päälle häneen viitattiin sormella tai muutoin selvällä eleellä, ettei henkilöstä voitaisi missään tapauksessa erehtyä. Johanneksen evankeliumin lähdeaineiston pohjalta evankeliumin kirjoittajan Pontius Pilatuksen suuhun laitama lausuma ”Katso ihmistä” liittyy epäilemättä tähän. Ei ole mahdollista erehtyä henkilöstä, kun hänet on häväisty, puettu rooliasuun, osoitettu merkillä ja tämä kaikki vielä vahvistetaan sanallisella ilmiannolla.

Julmasta muinaisesta ihmisen alentamis- ja kidutusleikistä ja vallanilmaisupelistä alkunsa saaneen ”Katso ihmistä” lausuman on kristikunnan historian ajan tulkittu viittaavan Kristuksen kärsimykseen. Sanonnalla on kuvattu myös laajasti ottaen sitä, millainen ihminen on. Katso ihmistä on kristikunnan kielenkäytössä muuttunut peruskuvaksi siitä, millainen syntiinlankeemuksen maailmassa elävä ihminen on. Loukkaamattoman, viattoman ja pyhän ihmisyyden päätyttyä jo alkuunsa paratiisiin aamussa, ihmisestä ei jäänyt jäljelle meitä parempaa prototyyppiä. Ihmisyyys yhtä aikaa sekä päättyi että ei päättynyt paratiisissa. Tämä on paradoksi, joka selittyy siitä, että Jumalaa vastaan rikottiin vain yhden kerran, ja kuitenkin aikaa ennen lankeemusta ei koskaan ollut. Tämän ensimmäisen lankeemuksen jälkeiset synnit ovat tulleet aina joko henkilön itsensä tai hänen lähimmäisensä tai molempien maksettaviksi. Tässä on loppuiäksi miettimistä meille kaikille. Rippikoulua riittää.

Ihmisen alennushistorian osoittava huuto *Katso ihmistä* soveltuu erinomaisesti Herättäjä-Yhdistyksen nuorisotyön juhlavuoden teemaksi. Iskusanamainen, imperatiivissa kuuluva huutolause kertoo siitä, millainen ihminen yleensä on, ja körttiläisin, herännäispainotuksin, erityisesti siitä, millainen kuka tahansa minä olen. Yhdistettynä apumääritelmiin, oikeudenmukaisuuteen, rakkauteen, vastuuseen, vapauteen, armollisuuteen – hieman vaihtelevin sanamuodoin nämä sisällöt ilmentyvät – saamme eteemme ihmisen elämän kirjon kaikissa spektrin säteissä, näemme ihmisen vaikean yhtälön. Sille ei ole täydellistä ratkaisua tällä puolen rajaa. Ihminen on pysyvästi epätäydellinen. Pysyvät, lopulliset arvot, jotka näyttävät ihmisille suuntaa, vievät meidät aina pienelle paikalle, toivomaan lastemme, lastenlasten, nuorten ihmisten parasta. Ymmärrämme, että nämä julistuksenomaiset pysyvät arvot, oikeudenmukaisuus, rakkaus, vapaus, totuus, rauhanrakentaminen, ovat jumalallisten hyveiden kaltaisia nimiä tai ominaisuuksia, mutta jotka on annettu meidän, heikkoluonteisten ja väärin valintoihin taipuvaisten ihmisten ohjeiksi ja lohdutukseksi.

Evankeliumitradition mukaan Jeesus sanoi: ”Joka ei ole minun puolellani, on minua vastaan ja joka ei minun kanssani kokoa, se hajottaa.” Tämä lausunto liittyy Tooran, Mooseksen lain keskeisen sisällön opettamiseen ja kokoamiseen. Jeesus kutsui seuraajiaan tähän työhön sanomalla, että tässä on laki ja profeetat. Unelmat oikeudenmukaisuudesta, rakkaudesta, vapaudesta, totuudesta ja rauhasta ovat aina olleet ikävöivän uskon unelmia. Nämä kaikki kätkeytyvät mutta kuitenkin tulevat julki siinä tulevaisuudennäyssä, jonka alku oli kristikunnan muistin mukaan Ihmisen Pojan julmassa häpäisyssä ja alaspainamisessa, joka osoitettiin merkillä ja sanalla: Katso ihmistä. Mutta tässä kaikessa alentamisessa oli siemen läpi historian jatkuvaan ihmeeseen: kun ylhäinen alennettiin, uuden elämän versot alkoivat salaisesti nousta, ja samalla alhainen ylennettiin. On kaitsemuksen suurta sallimaa, että olemme Haapajärven herättäjäjuhlilla osa tätä historiallista ja katkeamatonta pyhää jatkumoa, muistamassa ikuisuutta, muistamassa ja ylistämässä ihmistä, Siionin virsillä ja seuroilla. Emme pysty muuttamaan julman historiallisen näytelmän ikuista perusrakennetta, mutta kenties kuljemme kohti kirkkautta tiellä, jonka varrella kasvaa viljelä

lupiineja. Seuraavan virren aikana keräämme runsaan kolehdin Herättäjä-Yhdistyksen nuoriso- ja opiskelijatyön tukemiseen. Siionin virsi 18.